

Valsts policijas lēmums Nr. 86

Rīgā 2025. gada 22. aprīlī

Adresāts: individuāli nenoteiktu personu loks

Par fotografēšanas, filmēšanas un video straumēšanas ierobežojumiem Valsts policijas telpās

Valsts policija ir valsts pārvaldes iestāde, kuras pienākums, saskaņā ar likuma "Par policiju" 1. pantu un 3. panta pirmo daļu, ir aizsargāt personas, sabiedrības un valsts intereses no publiskās drošības un kārtības apdraudējumiem. Ar jēdzienu "publiskā drošība" saprotama visas objektīvo tiesību iekārtas integritāte, valsts pārvaldes institūciju funkciju netraucēta izpilde, kā arī individuālās pamattiesības (cilvēka personiskums, cieņa, dzīvība, veselība, brīvība). Savukārt "publiskā kārtība" ir visu indivīda izturēšanās nerakstīto noteikumu kopums sabiedrībā, kuru ievērošana tiek sagaidīta un uzlūkota kā neatņemama sabiedrības dzīves daļa (*sk. Senāta 2017. gada 3. marta spriedumu lietā Nr. SKA-10/2017, Senāta 2022. gada 10. februāra spriedumu lietā Nr. SKA-276/2022*).

Latvijas Republikas Satversmes 100. pants paredz, ka ikvienam ir tiesības uz vārda brīvību, kas citstarp ietver arī tiesības brīvi iegūt, paturēt un izplatīt informāciju. Savukārt Latvijas Republikas Satversmes 116. pants paredz, ka personas tiesības, kas noteiktas Latvijas Republikas Satversmes 100. pantā, var ierobežot likumā paredzētajos gadījumos, lai aizsargātu citu cilvēku tiesības, demokrātisko valsts iekārtu, sabiedrības drošību.

Atbilstoši likuma "Par policiju" 3. panta trešajai daļai, nevienam nav tiesību iejaukties policijas rīcībā, kad tā pilda savus pienākumus, izņemot iestādes un amatpersonas, kuras tieši tam pilnvarojis likums. Saskaņā ar minētā likuma 22. panta pirmo daļu policijas darbinieks ir valsts varas pārstāvis, un likumīgās prasības un rīkojumi, ko viņš izvirzījis vai devis, pildot dienesta pienākumus, visām personām ir obligāti jāizpilda. Nepakļaušanās policijas darbinieka likumīgajām prasībām ir sodāma. Policijas darbinieks atrodas valsts aizsardzībā, viņa godu un cieņu aizsargā valsts. Policijas darbinieka goda aizskaršana, pretošanās viņam, viņa dzīvības un veselības apdraudējums, kā arī rīcība, kura traucē pildīt dienesta pienākumus, ir sodāma Latvijas Republikas likumos noteiktajā kārtībā. Minētā panta trešā daļa paredz, ka policijas darbinieka prasības ir obligātas un rīcība ir saistoša jebkurai personai, kamēr amatpersona, kas pilnvarota kontrolēt vai uzraudzīt viņa darbību, nebūs tās apturējusi vai atcēlusi.

Ne visi policijas lēmumi tiek pieņemti kriminālprocesa vai administratīvo pārkāpumu procesa ietvaros. Ja policijas amatpersona, īstenojot publisko varu, pieņem lēmumu, ar kuru privātpersonai tiek radītas patstāvīgas galīga rakstura tiesiskās sekas, un šis lēmums nav vērsts uz administratīvā pārkāpuma lietvedības vai kriminālprocesa īstenošanu, šāds lēmums ir administratīvais akts (*sk. Senāta 2019. gada 15. februāra lēmumu lietā Nr. SKA-946/2019*).

Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 1. panta trešās daļas otrajam teikumam, administratīvais akts ir arī tāds lēmums, kuru likumā paredzētajos gadījumos iestāde izdod attiecībā uz individuāli nenoteiktu personu loku, kas atrodas konkrētos un identificējamos apstākļos (vispārīgais administratīvais akts).

Vispārīgais administratīvais akts var noteikt publiskās lietas lietošanu (*sk. Senāta 2016. gada 7. aprīļa lēmumu lietā Nr. SKA-819/2016*).

Saskaņā ar likuma "Par policiju" 6. panta otro un trešo daļu, Valsts policijai aizliegts izpaust ziņas, kuras ir valsts vai cits ar likumu īpaši aizsargāts noslēpums, aizliegts izpaust pirmstiesas izmeklēšanas datus, kā arī materiālus, kuri ir pretrunā ar nevainīguma prezumpciju, aizliegts izpaust ziņas, kuras aizskar cilvēku personisko

dzīvi, kā arī fizisko un juridisko personu godu un cieņu, ja šī darbība nenotiek tiesiskās kārtības nostiprināšanas un izmeklēšanas interesēs. Citiem vārdiem sakot, iestādei ir jānodrošina ierobežotas pieejamības informācijas aizsardzība. Līdz ar to Valsts policijas rīcībā esošās informācijas kopums ir aizsargājams un ir nosakāmi ierobežojumi tā apstrādei, jo Valsts policijai ir atšķirīgs – speciāls darbības režīms un principi, kas savā būtībā ir saistīti ar informācijas aizsardzību, izmeklēšanas un operatīvas darbības noslēpuma aizsardzību, ņemot vērā apstākli, ka policijas telpas pēc savas būtības ir publiskā lieta, taču ne visas Valsts policijas struktūrvienību telpas ir Ministru kabineta 2021. gada 6. jūlija noteikumu Nr. 508 "Kritiskās infrastruktūras, tajā skaitā Eiropas kritiskās infrastruktūras, apzināšanas, drošības pasākumu un darbības nepārtrauktības plānošanas un īstenošanas kārtība" objekti.

Turklāt gan Valsts policijas nodarbinātajiem, pildot dienesta vai darba pienākumus, gan fiziskām personām, kas atrodas Valsts policijas telpās, ir tiesības uz personas datu, tostarp attēla, aizsardzību. Atklāti vai slēpti fotografējot, filmējot, straumējot vai citādā veidā dokumentējot datus ar vizuālajām, audiovizuālajām ierīcēm vai citiem tehniskajiem līdzekļiem (turpmāk – tehniskie līdzekļi) Valsts policijas struktūrvienību telpās bez iepriekšējas saskaņošanas, notiek nepamatota un/vai prettiesiska personas datu un ierobežotas pieejamības informācijas, kas saskaņā ar normatīvajiem aktiem ir aizsargāti, apstrāde. Publiski atklājot personas saistību ar tiesībsargājošo iestādi, būtiski palielinās izlūkošanas un pretizlūkošanas riski, kas var apdraudēt gan konkrēto personu, gan valsts drošību. Šāda informācija ļauj ārvalstu izlūkdienestiem, noziedzīgiem grupējumiem un citām interešu grupām mērķtiecīgi atlasīt personas, pret kurām vērst psiholoģisku ietekmi, manipulācijas un vervēšanas mēģinājumus. Īpaši apdraudētas ir amatpersonas, kuras pieņem stratēģiskus lēmumus vai kurām ir piekļuve sensitīvai, ierobežotas pieejamības un valsts noslēpuma informācijai. Šādi apdraudējumi ne tikai ietekmē konkrētās personas drošību, bet arī apdraud Valsts policijas spēju efektīvi nodrošināt iekšējo drošību, kārtību un tiesiskumu.

Nekontrolēta informācijas publiska atklāšana par Valsts policijas struktūrvienību funkcionēšanu un personas saistību ar Valsts policiju tieši un būtiski palielina izlūkošanas riskus, pakļaujot personas un valsti ievērojamiem drošības apdraudējumiem. Tāpēc šāda informācija ir aizsargājama. Līdz ar to privātpersonām jānosaka aizliegums filmēt, fotografēt, straumēt vai citādā veidā dokumentēt informāciju ar tehniskajiem līdzekļiem Valsts policijas struktūrvienību telpās bez iepriekšējas saskaņošanas.

Ņemot vērā, ka administratīvā akta izdošanas laikā nav nosakāmi tā konkrēti adresāti, proti, tam ir nenoteikts adresātu loks, un tie konkretizējas vien brīdī, kad jebkura fiziskā persona ienāk Valsts policijas telpās, ievērojot Administratīvā procesa likuma 62. panta otrās daļas 3. punktu, Valsts policija secina, ka adresātu vai trešās personas viedokļa un argumentu noskaidrošana nav nepieciešama, jo no gadījuma būtības izriet, ka personas viedokļa noskaidrošana nav iespējama.

Ar šo lēmumu administratīvā akta adresātiem ir radītas patstāvīgas galīga rakstura tiesiskās sekas – noteikts pienākums labprātīgi veikt attiecīgās darbības, lai privātpersona tiesiski filmētu, fotografētu, straumētu vai citādā veidā dokumentētu informāciju ar tehniskajiem līdzekļiem Valsts policijas struktūrvienību telpās. Šādu pienākumu adresātiem iestāde noteikusi, izmantojot savu publisko varu.

Tiesiskā valstī ir jābūt piespiedu mehānismiem, lai panāktu, ka vispārīgu administratīvo aktu izpilda arī personas, kas to neievēro. Administratīvā procesa likuma 358. panta pirmā un otrā daļa paredz, ka administratīvo aktu tā adresāts izpilda labprātīgi. Labprātīgi neizpildīta administratīvā akta piespiedu izpildi veic šajā likumā noteiktajā kārtībā, ja likums, uz kura pamata administratīvais akts izdots, nenosaka citu kārtību. Administratīvā procesa likuma 364. panta pirmā daļa paredz, ka administratīvā akta piespiedu izpildes izmaksas uzliek adresātam. Minētā likuma 368. panta pirmā daļa paredz, ka administratīvo aktu, kas uzliek adresātam pienākumu izpildīt noteiktu darbību vai aizliedz izpildīt noteiktu darbību, izpilda piespiedu kārtā ar aizvietotājizpildes, piespiedu naudas vai tiešā spēka palīdzību.

Izvēloties piespiedu izpildes līdzekli, vadoties no lietderības un samērīguma apsvērumiem un ņemot vērā šajā lēmumā minētos apstākļus, Valsts policija izvēlas visefektīvāko un vienlaikus adresāta intereses vismazāk skarošo piespiedu izpildes līdzekli, kas rada vismazākās izmaksas un brīdina, ka šī lēmuma labprātīgas neizpildes gadījumā, Valsts policija, ievērojot Administratīvā procesa likuma D daļā noteikto kārtību, nekavējoties uzsāks administratīvā akta piespiedu izpildi un sākotnēji piemēros vieglāko piespiedu izpildes līdzekli – piespiedu naudu no 50 euro līdz

5000 euro, atbilstoši Administratīvā procesa likuma 370. panta pirmās un trešās daļas noteiktajam. Par piespiedu naudas piemērošanu un tā apmēru privātpersonu informē mutiski uz vietas, savukārt izpildrīkojumu izdod Valsts policija. Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 370. panta otrajā daļā noteikto, piespiedu naudu var uzlikt atkārtoti, līdz adresāts izpilda attiecīgo darbību. Taču atkārtoti piespiedu naudu var uzlikt ne agrāk kā septiņas dienas pēc iepriekšējās reizes, ja adresāts šo septiņu dienu laikā joprojām nav izpildījis attiecīgo darbību. Līdz ar to, ja persona pēc piespiedu naudas piemērošanas turpinās datu apstrādi ar tehniskajiem līdzekļiem, neizpildot šajā lēmumā noteiktās prasības, Valsts policijas amatpersona piemēros smagāko piespiedu izpildes līdzekļi – tiešā spēka pielietošanu, jo administratīvā akta izpilde jāpanāk ātri un nav citas iespējas. Tiešais spēks piemērojams atbilstoši Administratīvā procesa likuma 372. panta pirmajā un otrajā daļā noteiktajām prasībām (*fiziskā spēka pielietošana; speciālu līdzekļu: roku dzelžu, dienesta suņu u.c., izmantošanu; ieroču pielietošanu*), ievērojot Administratīvā procesa likuma 373. panta noteikto, lietderības apsvērumus attiecībā uz tiešā spēka pielietošanu. Piespiedu izpildi veic uz adresāta rēķina.

Administratīvais akts izpildāms jau ar spēkā stāšanās brīdi, jo jebkura kavēšanās tieši apdraud valsts drošību un sabiedrisko kārtību.

Pamatojoties uz iepriekš konstatēto, nolūkā nodrošināt valsts un sabiedrības drošību, t.sk., tiesisku personas datu apstrādi, mazināt izlūkošanas un pretizlūkošanas riskus, aizsargājamas informācijas aizsardzību un neizpauzamo ziņu saglabāšanu Valsts policijas lietošanā esošajās ēkās vai telpās, kā arī, lai panāktu taisnīgu līdzsvaru starp privātpersonas tiesībām uz vārda brīvību un privātās dzīves neaizskaramību, saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 1. panta trešo daļu, 5. pantu, 63. panta pirmās daļas 2. punktu, 67. panta devīto daļu, 70. panta pirmo daļu, 360. panta pirmo daļu un otrās daļas 2. punktu, kā arī trešo daļu, 361. panta pirmo un otro daļu, 367. panta pirmo daļu, 368. panta pirmo daļu, 370. panta pirmo un trešo daļu, 371. panta pirmo un otro daļu Valsts policija,-

NOLĒMA:

1. Aizliegt privātpersonām filmēt, fotografēt, straumēt vai citādā veidā dokumentēt ar vizuālajām, audiovizuālajām ierīcēm vai citiem tehniskajiem līdzekļiem visās Valsts policijas struktūrvienību telpās bez iepriekšējas saskaņošanas.

2. Ja privātpersona vēlas veikt datu apstrādi ar tehniskajiem līdzekļiem Valsts policijas struktūrvienību telpās, privātpersona pirms datu apstrādes veikšanas rakstveidā saskaņo to šī lēmuma 3. vai 5. punktā noteiktajā kārtībā. Datu apstrādi ar tehniskajiem līdzekļiem privātpersona uzsāk tikai pēc saskaņojuma saņemšanas.

3. Lai saskaņotu privātpersonas pieprasījumu veikt datu apstrādi ar tehniskajiem līdzekļiem Valsts policijas struktūrvienību telpās, privātpersonai jāaizpilda un jāiesniedz apliecinājuma par iegūtās informācijas izmantošanas mērķi un nolūku veidlapa (turpmāk – apliecinājums), kurā iekļauta informācija par iegūstamo datu apstrādes mērķi, izmantošanas nolūkiem un plānoto datu nodošanu trešajām personām. Apliecinājums iesniedzams attiecīgajā Valsts policijas struktūrvienībā vai Valsts policijā ne vēlāk kā trīs darba dienas pirms plānotā datu apstrādes (apmeklējuma) datuma. Apliecinājums pieejams Valsts policijas struktūrvienībās un Valsts policijas tīmekļa vietnē: [https://www.vp.gov.lv/lv/sadaļa "Normatīvie akti"](https://www.vp.gov.lv/lv/sadaļa/Normatīvie_akti).

4. Par apliecinājuma izskatīšanu, apstiprinot vai noraidot to 3 (trīs) dienu laikā no apliecinājuma iesniegšanas dienas, izņemot šī lēmuma 5. punktā noteikto gadījumu, ir atbildīgs attiecīgās Valsts policijas struktūrvienības priekšnieks/vadītājs vai atbildīgais nodarbinātais, kas uz apliecinājuma veic atzīmi:

4.1. SASKAŅOTS (nepieciešamības gadījumā norādot nosacījumus);

4.2. NAV SASKAŅOTS/AIZLIEGTS, norādot pamatojumu.

5. Ārkārtas gadījumos, ja privātpersona vēlas veikt datu apstrādi ar tehniskajiem līdzekļiem Valsts policijas struktūrvienību telpās, bet tā iepriekš nav iesniegusi apliecinājumu šī lēmuma 3. punktā noteiktajā kārtībā, tad privātpersona aizpilda apliecinājumu uz vietas un sagaida Valsts policijas struktūrvienības priekšnieka/vadītāja vai

atbildīgā nodarbinātā saskaņojumu datu apstrādes uzsākšanai. Datu apstrādi ar tehniskajiem līdzekļiem privātpersona uzsāk tikai pēc saskaņojuma saņemšanas.

6. Ja privātpersona veic darbības, kas rada aizdomas, ka tiek veikta nesaskaņota filmēšana, fotografēšana vai citāda veida datu dokumentēšana (apstrāde) ar tehniskajiem līdzekļiem, Valsts policijas nodarbinātais privātpersonai pieprasa pārtraukt nesaskaņotu rīcību. Ja privātpersona atsakās pārtraukt nesaskaņotu rīcību, Valsts policijas nodarbinātais nekavējoties uzsākt šī lēmuma piespiedu izpildi, ievērojot šajā lēmumā minētos piespiedu izpildes nosacījumus.

7. Šo lēmumu paziņot publiski saskaņā ar Paziņošanas likuma 11. panta pirmās daļas 1. punktu un otro daļu, kā arī sociālajos tīklos Valsts policijas sociālo tīklu kontos un Valsts policijas tīmekļa vietnē, kā arī papildus izvietojot uz informācijas stenda (ja tāds ir) visās Valsts policijas struktūrvienībās un papildus vizuāli informēt par to ar informatīvu norādi Valsts policijas struktūrvienību lietošanā esošo ēku vai telpu ieeju tuvumā redzamā vietā: "BEZ SASKAŅOŠANAS VALSTS POLICIJAS Telpās FOTOGRAFĒT, FILMĒT AIZLIEGTS".

8. Šis lēmums neattiecas uz gadījumiem, kad datu apstrāde ar tehniskajiem līdzekļiem tiek veikta valsts uzdevumu izpildes ietvaros normatīvo aktu noteiktajā kārtībā.

9. Šis lēmums stājas spēkā un ir izpildāms ar tā parakstīšanas dienu.

Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 76. panta pirmajai daļai, 77. panta pirmajai daļai un 79. panta pirmajai daļai šo lēmumu var apstrīdēt Iekšlietu ministrijā viena mēneša laikā no šī lēmuma spēkā stāšanās dienas, iesniedzot rakstveida iesniegumu Valsts policijā.

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 80. panta pirmo daļu, 185. panta ceturrtās daļas 9. punktu šī lēmuma apstrīdēšana un pārsūdzēšana neaptur tā darbību.

Valsts policijas priekšnieks *A. Ruks*